

بررسی آوایی و معنایی چند وام‌واژه‌ی ترکی در گویش سرخه‌ای

مقصود پرهیز جوان*
دانشجوی دکتری زبان و ادبیات دانشگاه سمنان
حسن یعقوبی
مدرس دانشگاه سمنان

چکیده

قرارگرفتن شهر سرخه، در مسیر شاه‌راه ابریشم، راه را برای ورود واژگان دخیل از زبان‌های دیگر، از جمله زبان ترکی به این گویش، هموار ساخته و این خود گویای غلبه سیاسی و اجتماعی ترکان، در برهه‌هایی از تاریخ بر این سرزمین است. گاه دگرگونی‌های معنایی و آوایی در طی قرن‌ها، آن‌چنان واژگان دخیل را دگرگون کرده که بازشناسی صورت اصیل واژه در زبان مبدأ دشوار می‌نماید. از سوی دیگر، جداشدن واژه از بطن زبان مادر، سبب شده تا ایجاد ارتباط میان شکل جامدشده واژه-ی دخیل، با معنا و آوای متداول آن، در گونه‌های رایج در ایران دشوار شود. در این نوشته کوشش شده با شناسایی شماری از واژه‌های ترکی متداول در گویش سرخه‌ای کنونی، به عنوان یکی از گویش‌های رایج در استان سمنان، به بررسی دگرگونی‌های آوایی و معنایی بعدی این واژگان، معنا و تلفظ اصلی آن‌ها در زبان ترکی، پرداخته شود و در این راه، تا حد ممکن، به گوناگونی این واژگان از لحاظ تعلق به گویش‌های مختلف زبان ترکی یا بازماندگی آن‌ها از زبان مغولی قدیم، چگونگی ورود آن‌ها به این گویش، متداول بودن در گویش کنونی یا قدیم سرخه‌ای و... پرداخته شود.

کلیدواژه‌ها زبان ترکی، گویش سرخه‌ای، دگرگونی آوایی و معنایی.

*Pooya.parihizjavaan@gmail.com